

Van de redactie

Van het bestuur

Uitreiking Gouden Wandelschoen

Fietsplan werkt als katalysator

Mountainbikers rijden hazelwormen tot moes 2

Euro-Rando 2001

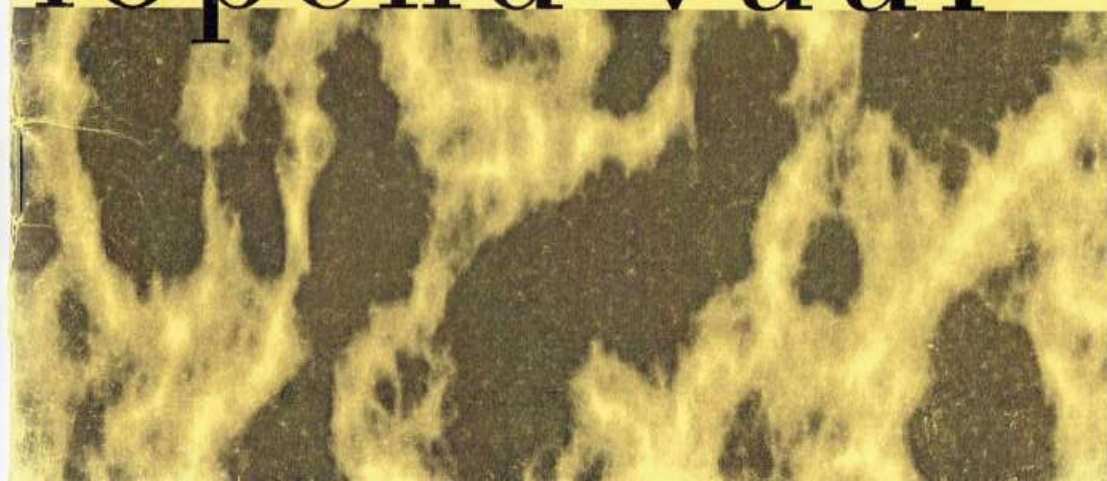
Uit de regio's

Activiteitenkalender

Wandelgidsen

jaargang 7, nummer 2, mei 2001

lopend vuur

lopend vuur *Inhoud*

is het ledenblad van *Te Voet*, Vereniging van Wandelaars. *Lopend Vuur* verschijnt drie maal per jaar. De leden van *Te Voet*, die minimaal f 25,00 kontributie per jaar betalen, ontvangen het blad gratis. Het lidmaatschap wordt automatisch met een jaar verlengd, tenzij vóór 1 november schriftelijk wordt opgezegd bij de ledenadministratie.

Voorzitter

Carl Denig
Kolhornseweg 200
1215 RM Hilversum
035 - 621 78 06

Secretaris

Eeffien Huizing
Bernhardlaan 10
2851 XD Haastrecht
0182-50 14 83
e.j.a.huizing@planet.nl

Penningmeester

Sylvia Borg
Geldersekade 91-1
1011 EL Amsterdam
020-6221753

Ledenadministratie

Erick van der Veer
B.Pasternakerf 325
3315 BW Dordrecht
078-616 24 03

Redactie

Sylvia Borg
Geldersekade 91-1
1011 EL Amsterdam

Aan dit nummer werkten mee

Eeffien Huizing, Eduard Korpel, Jan Frederik Lubbers

Opmaak

Dolf Middelhoff, Amstelveen
Digitale druk
ABC Copyprint, Amsterdam

Van de redactie	I
Van het bestuur	2
Algemene Ledenvergadering.....	4
Uitreiking Gouden Wandelschoen.....	13
Fietsplan werkt als katalysator	14
Mountainbikers en hazelworm 2.....	17
Teken voor de Groene Grens.....	18
Euro-Rando 2001.....	19
Uit de regio's.....	21
Activiteitenkalender	22
Wandelgidsen	23

Verschijning volgend nummer

September 2001

De volgende datum voor het inleveren van kopij is
1 september 2001.

Kopij aanleveren op 3,5" floppy bij Sylvia Borg. In Word of WP. Gelieve in elk geval de geprinte tekst mee te sturen. Foto's en tekeningen zijn welkom, graag duidelijk voorzien van de naam van de fotograaf of tekenaar, de plaats van de opname, alsmede de gewenste begeleidende tekst.

Van de redactie

Het is lente! Maar helaas, wandelen kun je nog maar nauwelijks. Het platteland en veel natuurgebieden zitten op slot wegens MKZ. Tenminste, dat was eind april zo. Hopelijk is er als u dit leest inmiddels een sprankje hoop op betere tijden. Tot dan zullen we het moeten doen zonder wandelingen. *Te Voet* vindt dat wandelaars wel erg hard worden getroffen door een groot deel van het buitengebied zonder meer af te sluiten, ook op plaatsen waar het risico van besmetting zeer gering is. In dit nummer en op onze website leest u er meer over.

In dit nummer van *Lopend Vuur* ook aandacht voor een andere bedreiging van het platteland: de voortdurende bebouwing van de open ruimte. In dit blad vindt u een handtekeningkaart voor de Groene Grensactie van Vereniging Milieudefensie. We hopen dat ook u deze actie ondersteunt door de kaart ingevuld terug te sturen.

Sylvia Borg

advertentie

Wandeltochten

georganiseerd door de deelnemers zelf

Samen met anderen in vrijblijvende sfeer (stevige) tochten ondernemen!

De Wandelpool wil mensen, die graag in gezelschap van anderen wandeltochten ondernemen, in de gelegenheid stellen samen op pad te gaan. Zij wil dit doel bereiken door zes keer per jaar een nieuwsbrief uit te brengen. Per uitgave worden er momenteel ruim honderd wandeltochten aangeboden, waar deelnemers aan de Wandelpool zich voor kunnen opgeven.

Een abonnement op jaarbasis kost f 36,-. U ontvangt een recent proefexemplaar van de Nieuwsbrief door f 6,50 over te maken op postbankrek.nr. 3152509 t.n.v.:

De Wandelpool
Drielandenhoek 51
2034 LT HAARLEM

Tel 023 5405530 / fax 0842 141280
info@wandelpool.non-profit.nl
www.wandelpool.non-profit.nl

Uitnodiging Algemene Ledenvergadering

Uitreiking Gouden Wandelschoen

Wandeling

Borrel

Het bestuur nodigt U uit voor de algemene ledenvergadering op 16 juni 2001 in Café Schenkel Nieuwlandendweg 1 te Uffelte (tel. 0521-351234).

De vergadering begint om 11.00 uur.
(Koffie vanaf 10.30 uur)

I.v.m. de bereikbaarheid kan er eventueel vanaf Meppel gezamenlijk gereisd worden. Wilt U hiervan gebruik maken dan moet U een week vantevoren contact opnemen met de secretaris.

Het programma ziet er als volgt uit:

11.00-13.00 u. ALV

13.00-13.30 u. Lunch

13.30 u. Uitreiking van de Gouden Wandelschoen aan de Brede Overleggroep Kleine Dorpen in Drenthe.

Vervolgens start wandeling Knapzakroute Uffelte.*

16.00 u. Borrel.

*I.v.m. de MKZ kan er een wijziging optreden

MKZ-epidemie en wandelen

Zoals blijkt zijn de gevolgen van een MKZ-epidemie erg groot. De maatregelen die nu worden getroffen zijn treurigmakend. Voor de boeren is het rampzalig, en we leven met hen mee. Maar ook anderen in de maatschappij worden met de gevolgen geconfronteerd. Waaronder wij wandelaars.

Vereniging *Te Voet* zet vraagtekens bij het gevoerde landbouwbeleid

Het non-vaccinatiebeleid is reeds 10 jaar oud. De beslissing is destijds genomen op grond van een zeer beperkte kosten-baten analyse. Bovendien is de situatie inmiddels aanzienlijk veranderd (intensievere veeteelt, meer transport, meer dieren). Toen zijn alleen de directe kosten mee gerekend van het doden van vee en het inkomstenverlies, maar niet de andere maatschappelijke kosten. Het hele maatschappelijke verkeer ondervindt grote hinder. Een voorbeeld hiervan is de schade die momenteel geleden wordt in de recreatiesector. En dan hebben we het nog niet eens over emotionale schade van de boeren, en bijvoorbeeld de schade die wij wandelaars ondervinden door het niet kunnen wandelen.

Waarschijnlijk wegen de kosten die nu worden gemaakt niet op tegen de baten van de export die door het niet vaccineren mogelijk is gemaakt (hierbij gaat het dus alleen over export buiten Europa, binnen Europa is geen probleem als we dat gewoon met elkaar afspreken).

Het is bovendien zeer de vraag of het ook echt helpt om wandelaars aan banden te leggen: zolang andere transportbewegingen gewoon doorgaan (auto, trein, bus etc) en het virus ook door dieren en de wind overgebracht kan worden.

Ons inziens is de enige echte doeltreffende maatregel preventief inenten. En voor de toekomst zou er een omslag gemaakt moeten worden naar kleinschaliger biologische landbouw. Die landbouw kan een mooie symbiose opleveren met duurzame recreatie en met hogere natuurwaarden.

Te Voet zal binnen het Wandelplatform er op aandringen om bij overheden serieuze aandacht te vragen voor de heropenstelling van wandelroutes daar waar het enigszins mogelijk is. Op onze website zullen we d.m.v. links informatie over de toegankelijkheid zetten.

Samenwerking Nemo

Tijdens de Algemene Ledenvergadering in 2000 is besloten dat *Te Voet* actief de mogelijkheden van verdergaande samenwerking met Nemo gaat onderzoeken. In het najaar hebben de eerste gesprekken plaatsgevonden. De inzet van deze gesprekken was om de meest effectieve vorm van samenwerking te zoeken. Hierbij werd van te voren niets uitgesloten, ook een eventuele fusie niet. Dit in het besef dat Nemo en *Te Voet* twee kleine verenigingen zijn met overlappende doelstellingen: belangenbehartiging voor de wandelaar. Mogelijk

E-MAIL ADRESSEN

Te Voet wil graag in het bezit komen van de e-mail adressen van leden. Om snel, adequaat en efficiënt te kunnen weken zijn e-mail adressen tegenwoordig onmisbaar.

Wij doen hierbij dan ook een beroep op iedereen om zijn of haar e-mail adres door te geven aan de ledenadministratie: eh.vd.veer@scarlet.nl U kunt er op vertrouwen dat deze adressen alleen voor verenigingsactiviteiten gebruikt zullen worden. Bij voorbaat onze hartelijke dank

biedt een fusie hiervoor de beste kansen, maar misschien dat andere vormen van samenwerking ook tot een sterkere positie van de belangenbehartiging kan leiden. De gesprekken verliepen echter minder soepel dan verwacht. Een tussenpersoon is momenteel bezig om de mogelijkheden voor samenwerking in kaart te brengen.

Voetpadendagen 2001 gaan niet door!!!

Helaas, helaas, het is echt waar: de Voetpadendagen gaan in 2001 niet door. Laten we nu maar hopen dat het in 2002 wel zal lukken.

MAT HULS OVERLEDEN

Hoewel we wisten dat hij ziek was, kwam het bericht van zijn overlijden toch nog onverwacht.

Mat is een aantal jaren regio-coördinator van Te Voet voor Zuid-Limburg geweest. Wandelen en cultuur waren voor hem nauw met elkaar verbonden. Dit bleek ook uit zijn werk voor Stichting Pelgrims-wegen & Voetpaden. Wandelend door het Zuid-Limburgse landschap zijn we hem dank verschuldigd, bijvoorbeeld voor zijn inzet bij de totstandkoming van het Krijtlandpad en van het boekje '3-daagse Voettocht naar Banneux'.

Algemene leden- vergadering Uffelte 16 juni 2001

Concept agenda

Opening
Vaststelling agenda
Ingekomen stukken en mededelingen
Verkiezing stemcommissie
Verslag ALV 2000
Jaarverslag
Financieel jaarverslag, verslag kascommissie,
vaststelling begroting en vaststelling contributie
Verkiezing bestuursleden
Jaarplan 2001-2002
Rondvraag
Sluiting

Verkiezing bestuursleden

Rooster van aftreden	in bestuur	herkozen	aftreden
Carl Denig	26-11-94	9-5-98	2001
Sylvia Borg	26-11-94	27-5-2000	2003
Eeffien Huizing	14-6-97	27-5-2000	2003
Jan Rijnsburger	9-5-98		2001
Eef Boeve	12-6-99		2002
Eric van de Veer	12-6-99		2002

Statuten

Ieder bestuurslid wordt voor een periode van ten hoogste 3 jaar gekozen en is daarna maximaal tweemaal herkiesbaar.

Carl Denig en Jan Rijnsburger moeten aftreden. Carl stelt zich niet herkiesbaar. Het bestuur draagt Jan Rijnsburger voor als kandidaat voor het voorzitterschap.

Verslagjaar 2000/2001

Jaarverslag

Bestuur en hoofdlijnen gevoerde beleid

De Regio Overijssel, die dit jaar de organisatie van de jaarvergadering op zich had genomen, had op 27 mei in Ommen voor een uitstekende vergaderlocatie gezorgd. Bovendien was er na afloop van het zakelijke gedeelte een prachtige rondwandeling. Alle gelegenheid om het gevoerde beleid te bespreken en lijnen uit te zetten voor de nabije toekomst. Rode draad uit de afgelopen jaren is: hoe kunnen we door samenwerking een effectievere wandellooby tot stand brengen. Voorbeeld hiervan is de aanzet die *Te Voet* heeft gegeven voor de totstandkoming van regionale wandelplatforms. Binnen dit beleid paste ook het verzoek van Nemo om eens te praten over mogelijke samenwerkingsvormen. Aan dit verzoek is gevolg gegeven (zie ook elders in *Lopend Vuur*).

In de bestuurssamenstelling vonden dit jaar geen wisselingen plaats.

Het bestuur kwam elke 6 à 8 weken bijeen. Daarnaast was er veelvuldig overleg per telefoon en e-mail.

In februari was er in Amersfoort een bijeenkomst voor actieve regioleden. Centrale thema's waren: samenwerking en profilering.

Ledenontwikkeling

We kunnen ons verheugen in een lichte stijging van het aantal leden.

Per 1 januari 2001 had *Te Voet* 904 leden. Ons beleid om leden meer aan ons te binden is in gang gezet door het verschijnen van het boekje *Weg*

van het Asfalt 1. Ook onze website heeft een positieve bijdrage geleverd aan de ledenwinst.

Wandelplatform-LAW

Te Voet is een van de 15 organisaties die samen het Wandelplatform-LAW vormen. Er wordt 3 keer per jaar ple-nair vergaderd. Deze vergaderingen worden voor besproken binnen het cluster belangenbehartiging, waar *Te Voet* deel van uitmaakt. Bij de aann-me van de Beleidsvisie 2000-2010 heeft *Te Voet* een principiële zaak van het donateurschap gemaakt. Wij zij het oneens met het promoten en in standhouden van een donateurschap t.b.v het Wandelplatform-LAW. De Stichting WP-LAW is een koepelorga-nisatie, die gedragen wordt door de aangesloten organisaties. Mensen die het wandelen willen steunen, kunnen o.i. een keus maken uit het palet van wandelorganisaties en op die manier hun accent aanbrengen. De koepelorga-nisatie doet door het donateurschap haar 'eigen' organisaties concurrentie aan. Bovendien vinden wij het onde-mocratisch. Donateurs hebben geen enkele invloed op het beleid.

Nadrukkelijk hebben wij gepleit voor deelname aan de actie 'Trek de Groene Grens' van Vereniging Milieu-defensie. Helaas tevergeefs. Het Wandelplatform moet ons inziens duidelijker stelling nemen en actiever opereren wanneer de kwaliteit van het landschap in het geding is.

Meldpunt Voetpaden

Deze samenwerkingsvorm tussen Nemo, Nivon en *Te Voet* (opvolger van het Kruispunt, opvolger van Steun-

punt Red Onverharde Paden) wordt bemensd door Nemo en is fysiek on-gebracht bij het Wandelplatform in Amersfoort. Een Stuurgroep, waar *Te Voet* deel van uitmaakt, komt elke 2 maanden bijeen om binnengekomen casussen en landelijke belangenbe-hartigingszaken te bespreken. De ge-plande opheffing van onbewaakte spoorwegovergangen door de NS en hoe hier tegengas aan te geven was het belangrijkste item op landelijk ni-veau.

Promotie

Aan de Voetpadendagen, afgelopen jaar op 16,17, 22 en 23 september werd door *Te Voet* met dertien wande-lingen bijgedragen. De opkomst was sterk wisselend. Het zeer slechte weer in Zeeland maakte dat de opkomst daar bijna nihil was. Daartegenover stond als andere uiterste Wilnis met 200 wandelaars. Dit mede dankzij promotie door de Volkskrant.

Onder de naam www.tevoet.nl zijn we sinds de zomer op het internet te vin-den. De homepage in dezelfde gele kleur als *Lopend Vuur* is gerealiseerd door Publieke Zaken in Amsterdam. Marjon Zondervan heeft zich opge-worpen als webmaster.

Weg van het Asfalt 2 is gepubliceerd. Deze keer met zes wandelingen en met een ander uiterlijk. De eindredac-tie werd verzorgd door Jan Hogenbirk. *Te Voet* was met een stand aanwezig op de Wandelmarkt in Amsterdam en op de Stap voor Stap Beurs in Nijmegen. Ook werd er n.a.v. de Wandelmarkt een advertentie ge-plaatst in *Op Lemen Voeten*. Met de Wandelpool vindt een advertentieruil plaats. In het blad de Reiziger van

Rover werd aandacht besteed aan een spoorwegwandeling bij Rolde uit Weg van het Asfalt I.

Lopend Vuur

Sylvia Borg coördineert de redactie van de kopy voor het verenigingsblad. In de verslagperiode verscheen *Lopend Vuur* 3 keer.

De regio's Gelderland

De samenwerking met het Nivon m.b.t de wandelcafés en wandelingen georganiseerd in en vanuit de Watermolen is nog steeds succesvol.

In het voorjaar waren enkele kennismakingswandelingen gepland op het befaamde Hanzestedepad, maar door het uitbreken van MKZ waren wij genoodzaakt deze door te schuiven naar een later tijdstip.

In Gelderland nemen we deel aan het

Wandelplatform Veluwe. Een belangrijk doel hiervan is de zogenaamde 'ontschotting' van de Veluwe, oftewel: een belangrijk verbetering van de toegankelijkheid van de Veluwe. Meer informatie hierover bij Nico Vlasveld (026-4457852). Tot slot doen we actief mee aan de handtekeningenactie van Milieudefensie voor de Groene Grens (zie elders in dit blad).

Noord

De regio Noord heeft in het verslagjaar een opbouw fase van veel aspecten gehad. Zowel voor het lidmaatschap als het meelopen met de wandelingen melden zich meer mensen aan. Dat dit te danken is aan de inzet van de leden zelf mag hier best eens vermeld worden.

Ook de contacten met instanties in de regio werden uitgebreid. Willen we blijven mee denken in plannen, ont-

werpen en besluiten dan is dit zeker een 'must'.

Om dit te stimuleren heeft de regio Noord in December 2000 deze relaties een eigen nieuwwaarswens gestuurd en wordt regelmatig contact gehouden.

De knelpuntenbehandeling staat in het verslagjaar op 1-1. Een pad in Nijensleek is door de gemeenteraad van Westerveld aan de openbaarheid onttrokken. Daartegenover staat het Kerkpad in Balloo dat door de gemeente Aa en Hunze behouden is als openbaar pad.

Ook de voortgang van de ontwikkeling van het onverharde lange afstands wandelpad is goed opgeschoten. Ondanks dat er met minder mensen gewerkt werd is het eind in zicht. De ervaring leert inmiddels dat veel mensen afhaken wanneer een dergelijk project echt lang gaat duren. Toch blijkt steeds weer dat juist die lange adem bij grote wandel-projecten en ook in de inspraak problematiek een noodzaak is.

De verwachtingen voor de komende jaren zijn positief. We rekenen op meer leden en ook meer contacten

Financieel jaarverslag 2000

De financiële positie van Te Voet is goed. Het jaar 2000 geeft een negatief saldo van 1090,56 te zien, maar dit wordt veroorzaakt door te late betaling van advertenties. Dit wordt uiteraard in 2001 verrekend.

BATEN

	Begroting	Reeel
Contributie	f 17.250,-	f 18.115,-
Steunleden	f 1.100,-	f 980,-
Giften	f 1.500,-	f 1.575,-
Advertenties	f 1.000,-	f -
Adv. WVHA	f 1.250,-	f 740,-
Verkoop WVHA	f 1.000,-	f 896,-
Reserve promotie	f 1.000,-	f 1.000,-
Nadelig saldo	f -	f 1.090,56
Totaal	f 24.100,-	f 24.396,56

Voorstel begroting 2001

BATEN

Contributie	f	18.500
Steunleden	f	1.000
Giften	f	1.500
Advertenties	f	1.000
Adv. WVHA-2	f	1.000
Verk.WVHA-2	f	1.000
Totaal	f	24.000

LASTEN

Bestuur	f	5.000
LV	f	10.500
Regio's	f	2.000
Promotie	f	3.500
WVHA-2	f	3.000
Totaal	f	24.000

LASTEN

	Begroting	Reeel
Bestuur	f 5.000,-	f 5.206,54
LV	f 10.000,-	f 10.177,87
Regio's	f 2.500,-	f 1.173,53
Promotie	f 5.500,-	f 5.771,57
WVHA	f 2.100,-	f 2.067,05
Totaal	f 24.100,-	f 24.396,56

met gemeenten en instanties. Vooral de kwaliteit zal een grotere rol gaan spelen waarvoor wij blijven rekenen op de ondersteuning van de landelijke vereniging! We hopen dat ook onze leden zich in de toekomst willen blijven inzetten voor het wandelbelang in de regio.

Overijssel/Flevoland

De regio heeft een jaar achter de rug van betrekkelijke rust. Enerzijds omdat de rumoerige acties tegen de asfaltering van zandwegen enige jaren geleden er toch toe geleid hebben dat de wandelaar 'op de kaart staat'. Er is regelmatig overleg met de Regio Twente, waarin Theo van Dijk ons vertegenwoordigt en onheil kan worden voorkomen.

Maar anderzijds is er ook rust, omdat het ons aan menskracht ontbreekt, om over een breed front aan de slag te gaan.

Toch wordt door ons deelgenomen aan het gebruikersoverleg van het SBB Springendal. Dit zal tot verbetering van de wandelinfrastructuur leiden. De bestaande SBB paaltjesroutes in verschillende terreinen zullen gekoppeld worden. Hiebij wordt ook door Natuurmonumenten medewerking verleend. Op termijn zal een verbinding met VVV-wandelingen tot stand worden gebracht, waardoor een aardig wandelnet ontstaat.

Ook een initiatief in de gemeente Tubbergen van Stimuland i.s.m. agrariërs, om een wandelroute te ontwerpen deels over agrarisch gebied, uitgevoerd door de HBO-student planologie Bas Kippers, wordt door ons praktisch ondersteund. Koppeling

met het SBB-project is denkbaar. Het gevolg hiervan zou kunnen zijn, dat er een voorbeeldproject ontstaat, dat wellicht t.z.t. een regionale voorbeeldfunctie zou kunnen krijgen. Ook kleine stappen brengen de wandelaar vooruit.

Noord- Holland

In 2000 heeft de regio Noord Holland zich voornamelijk beziggehouden met de oude spoorbaan bij Vinkeveen. In januari zijn we gaan kijken, hoe deze oude spoorbaan in een aantrekkelijke wandeling is in te passen, als de twee hiaten (ontbrekende bruggen) in die baan opgeheven worden. Daarna zijn we tot half september bezig geweest om de wandeling mogelijk te maken tijdens de twee weekeinden van de Voetpadendagen. Jeroen Jacobse bedacht een rondwandeling vanuit Wilnis, waarbij naast de spoordijk ook gebruik wordt gemaakt van een aantal andere onverharde stukken pad en een doorgang over het land van de familie van Dijk.

In de maanden april tot augustus hebben we door overleg met het VVV, met de heer van Breukelen uit Vinkeveen (die een tijdelijke brug over de ringvaart bouwde), de familie Ousoren (die een planken brug over de wetering neerlegde) en de familie van Dijk (die toestemming gaf om over hun land te lopen), de wandeling voor vier dagen kunnen realiseren. Vanaf half augustus hebben we door een homepage over deze wandeling en publiciteit in de kranten de wandeling bekend gemaakt. Met name het verhaal van de heer Nijenhuis in de rubriek bagage van de bijlage Traject van de Volkskrant op de zaterdag voor

de Voetpadendagen zorgde voor een grote publiciteit, waardoor er tijdens die dagen in totaal 200 wandelaars kwamen.

In oktober 2000 is een verzoekbrief naar de gemeente 'Ronde Venen' gestuurd (met handtekeningen van de meegelopen wandelaars), om deze rondwandeling in de nabije toekomst te realiseren. In 2001 hoopt de regio met de gemeente en een aantal nieuwe leden uit de gemeente 'Ronde Venen' verder te onderhandelen om deze wandelroute mogelijk te maken. Vanaf juni 2000 doen drie leden (Jeroen Jacobse, Renee van der Haar en Fred Triep) van de regio mee aan het provinciaal wandeloverleg, dat bestaat uit wandelaars uit de provincie Noord-Holland van de verenigingen *Te Voet*, Nemo, Nivon, Wandelpool, de wandelsportbonden, de bond Heemschut. Dit wandeloverleg vindt vier maal per jaar plaats in Amsterdam. Bij dit overleg zitten ook ambtenaren van de provincie en Staatsbosbeheer. Daarnaast bezochten wij ook nog vergaderingen van de landinrichtingscommissie BES (Bergen- Egmond-Schoorl)

Utrecht

Zo ongeveer voor de hele provincie Utrecht zijn en worden herinrichtingsplannen ontwikkeld: Noorderpark, Groenraven Oost, Kromme Rijn en het Langbroekerwetering gebied, Utrecht West en Leidsche Rijn, Gelderse Vallei, Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug, HSL-Oost. Gelukkig hebben we inmiddels 5 *Te Voeters* in de regio, die elk bepaalde herinrichtingsplannen volgen en proberen de belangen van wandelaars boven tafel te houden.

Bovendien hebben we samenwerkingsverbanden met NIVON/LAW, NEMO en een aantal personen die actief deelnemen aan andere organisaties (milieuorganisaties en het waterschap). Onlangs is in een gezamenlijke bijeenkomst afgesproken voor zo ver mogelijk twee maal per jaar gezamenlijk te vergaderen in een Utrechts wandeloverleg. Opmerkelijke activiteiten in 2000 waren:

- In de toekomst kan van Utrecht naar Wijk van Duurstede worden gelopen min of meer langs de Kromme Rijn. Dit dankzij de massale steun (ook van *Te Voet*) bij de inspraak op het herinrichtingsplan Kromme Rijngebied voor het plan van de Stichtse Milieufederatie voor het completeren van het wandelpad langs de Kromme Rijn. Nu moeten we nog zorgen dat het pad een echt aantrekkelijk pad wordt.
- Als het aan *Te Voet* ligt wordt het pad langs de Kromme Rijn vergezeld van een pad door weilanden en landgoederen een stuk noordelijker in het Langbroekerwetering gebied. In 2000 is door het recreatieschap voor de herinrichting van het Langbroekerweteringgebied een kaart opgesteld met de juridische staat van de huidige paden *Te Voet* heeft deelgenomen aan het overleg hierover. Dit als reactie op de weerstanden van boeren en landgoedeigenaren op eerdere plankaarten. Inmiddels is besloten tot herinrichting. Voor gewenste wandelverbindingen is een indicatieve kaart met alleen mogelijke richtingen, zonder concrete paden, opgesteld door het recreatieschap. De door *Te Voet* gewenste richtingen staan erin. We

zijn benieuwd wat we uiteindelijk in de definitieve plannen kunnen krijgen.

- Het Landelijk Wandelplatform heeft voor gemeenten en stedenbouwkundige bureaus een boekje uitgegeven 'Stad en ommeland', voorbeeldenboek inspirerende verbindingen voor wandelaars en fietsers met een werkrapport casestudy Utrecht. Op verzoek van *Tē Voet* is een nog niet aanwezige route in Leidsche Rijn opgenomen als voorbeeldtraject. Helaas missen we de instrumenten om zodanig invloed uit te oefenen, dat deze route inderdaad ook gerealiseerd wordt. De casestudy voorzag hier niet in.
- Het idee 'Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug' is in uitvoering genomen. Dankzij vasthoudendheid van *Tē Voet* is er ruimte voor inspraak van diverse vrijwilligersgroepen op recreatiegebied. Tijdens de cursus in 1998 inspraak in landinrichting hebben we gezamenlijk een brief hierover naar de betrokken staatssecretaris geschreven en na veel lobbyen een positief antwoord ontvangen.

Zoals ons verslag startte: bijna de hele provincie wordt het komende decennium opnieuw ingericht. We kunnen nog veel actieve *Tē Voeters* gebruiken om in hun omgeving of in een van de hierboven genoemde herinrichtingen de mening van *Tē Voet* naar voren te brengen. Zodat de wandelmogelijkheden in onze provincie behouden blijven en verbeterd worden. Zo wordt het met veel tam-tam in uitvoering genomen natuur- en recreatie plan Noorderpark (tussen Utrecht en de

Loosdrechtse plassen) inmiddels bedreigd door het van stal halen van de plannen voor een 'Noordelijke Rondweg'.

Ineke Thierauf heeft het coördinatorschap overgenomen van Nico Hoogerbrug.

Noord-Brabant

Aan het beter toegankelijk maken van het lage deel van West-Brabant voor wandelaars is afgelopen jaar hard getrokken. Met de gemeente Steenbergen is enkele malen overlegd om enkele voorzieningen te treffen (overstapjes, onderhoud) op het begin 2000 opengestelde deel van het Floris-V-pad ten noorden van Bergen op Zoom. De toezeggingen zijn gedaan, maar nog niet geëffectueerd. Voor de toegankelijkheid van een aantal dijken ten noorden van Steenbergen zijn de eerste contacten hoopgevend.

Harry Benschop is bereid voor heel Brabant als contactpersoon te fungeren.

Zeeland

Voor de voetpadendagen zijn twee routes in de Zak van Zuid-Beveland ontwikkeld. Veel dijken waren speciaal opengesteld. Er wordt nu geprobeerd in overleg met de gemeente Borssele, Natuurmonumenten en WCL Zak van Zuid-Beveland – deze partijen waren ook al betrokken bij de openstelling in 2000 – (delen van) de route permanent open te stellen.

Tē Voet is betrokken bij de voorbereiding van het belevingspaspoort 'Met het oog op Nationaal Park Oosterschelde' voor wandelaars.

Zuid-Holland

De activiteiten van *Tē Voet* in Zuid-Holland laten over de afgelopen jaren een stijgende lijn zien.

Wij zijn nu bij 7 (Krimpenerwaard, Reeuwijk, Ade, Midden-Delfland, Oude Leede, Leidschendam, Driebruggen) landinrichtingen betrokken. Boskoop is zelfs al afgerond. Het resultaat van deze laatst genoemde landinrichting is dat de Winterdijk door ons toedoen haar uiterlijk van een smal halfverhard paadje heeft kunnen behouden en de Toegangswetering i.p.v. asfalt een schelpenpad zal worden. Voor de Krimpenerwaard nemen we in het kader van de landinrichting deel aan het Platform Ontwikkelingsvisie Recreatie en Toerisme Krimpenerwaard. De vergaderingen van de klankbordgroep Landinrichting Reeuwijk werden regelmatig bezocht. Voor de Aanpassingsinrichting Ade is een wandelpadenplan gemaakt.

Tē Voet-leden hebben een actieve bijdrage geleverd aan de studiemiddag/workshop 'Paden in Midden-Delfland' van de Midden-Delfland vereniging.

Zowel in Midden-Delfland (A4) als bij Gouda (Zuidwestelijke rondweg) werkt *Tē Voet* samen met lokale natuur- en milieuorganisaties voor het behoud van het landschap. Op deze twee plaatsen vonden ook acties in het kader van Trek de Groene Grens plaats.

De Krimpenerwaard was afgelopen jaar een van de landelijke pilots voor Bestuurlijke Aanpak Nieuwe Stijl (BANS). Tijdens de vele vergaderingen hebben *Tē Voet* vertegenwoordigers aandacht gevraagd voor duurzame recreatievormen zoals wandelen.

Op het eiland van Dordt hebben we i.v.m. toekomstige wandelmogelijkheden gereageerd op de Startnotitie MER Parc Dordwijkzone Zuid.

Twee *Tē Voet* leden nemen deel aan een overleg met de Hoge Snelheids Lijn over knelpunten voor het langzaam verkeer.

Door de gebiedsgedeputeerde voor een wandeling door de polder uit te nodigen hebben we o.m. de aandacht kunnen vestigen op de Steinsche Tiendweg als schakel in het wandelpadennet van Zuid-Holland. Het gevolg hiervan is dat er door alle betrokken overheden een plan is gemaakt is om de benodigde 2 miljoen (!) bij elkaar te krijgen om deze 4 km lange tiendweg te kunnen herstellen.

Het Voorontwerp Fietsplan veroorzaakte veel commotie vanwege 400 km geplande nieuwe fietspaden, uiteraard deels over wandelroutes (zie elders in *Lopend Vuur*).

De belangenbehartigingsactiviteiten werden voorbereid en meestal uitgevoerd binnen het samenwerkingsverband van het Wandelplatform Zuid-Holland. *Tē Voet* vervult hierin een voortrekkersrol.

Wij zijn op zoek naar een nieuwe coördinator voor Zuid-Holland omdat John Stolk hier helaas geen tijd meer voor heeft. Aan het organiseren van onze maandelijkse wandelingen blijft hij een bijdrage leveren.

Aan de Voetpadendagen werd dit jaar met vier wandelingen bijgedragen. Traditiegetrouw werd er na afloop van de Nieuwjaarswandeling in Hekendorp getoast op het nieuwe wandeljaar.

Jaarplan 2001/2002

Regionale belangenbehartiging

Tē Voet zal zich inzetten voor de totstandkoming van regionale Wandelplatforms in Overijssel, Noord-Brabant en Limburg.

Hierbij zal zij zich sterk maken voor een goede ondersteuning en facilitering

Samenwerking met andere wandelorganisaties

Tē Voet zal nagaan of nog andere vormen van samenwerking mogelijk zijn met organisaties die net als *Tē Voet* de gebruikers van de wandelinfrastructuur vertegenwoordigen (b.v. Nemo, De Wandelpool, NKBV). *Tē* denken valt aan het samen organiseren van activiteiten of het samen aanbieden van diensten, waarvan alle leden voordeel hebben.

Samenwerking met natuur- en milieuorganisaties

Tē Voet zal samenwerking op lokaal niveau met natuur- en milieuorganisaties stimuleren door, vanwege de voorbeeldwerking, in *Lopend Vuur* aandacht te besteden aan initiatieven die bijdragen aan het behoud van een wandelbaar Nederland.

Tē Voet zal proberen haar activiteiten geplaatst zien te krijgen op de agenda van natuur- en milieufederaties.

Teven zullen wij *Lopend Vuur* opsturen naar deze organisaties.

Samenwerking met recreatieschappen.

Door met concrete wandelpadenvoorstellen bij Recreatieschappen aan te kloppen, wil *Tē Voet* samenwerking bevorderen.

Voetpadendagen

Tē Voet zal stimuleren dat de Voetpadendagen een jaarlijks terugkerend evenement blijft. Zij zal dit doen zowel door concrete bijdragen in de vorm van wandelingen als door het uitdragen van het begrip Voetpadendagen als metafoor voor jaarlijkse aandacht voor het onverharde pad.

Wandelplatform-LAW

Tē Voet zal stimuleren dat de belangenbehartiging binnen de begroting van het WP-LAW meer geld en middelen toebedeeld krijgt dan tot nu toe het geval is.

Kwaliteitskeurmerk

Tē Voet wil een kwaliteitskeurmerk voor wandelpaden ontwikkelen.

Tē Voet reikt Gouden Wandelschoen uit

Opnieuw een Gouden Wandelschoen uitreiken was al enige tijd een wens die bij leden van *Tē Voet* leefde. Op de algemene ledenvergadering van 2000 werd het idee naar voren gebracht om deze keer de schoen uit te reiken aan de 'Vereniging Brede Overleggroep Kleine Dorpen in Drenthe' (de BOKD), een vereniging van kleine dorpen die met het uitbrengen van knapzakroutes het gebruik van vele onverharde wandelwegen stimuleert. Maar ook door hun hoofddoel, het opkomen voor de leefbaarheid in de kleine dorpen, heeft de vereniging raakvlakken met wandelaarsbelangen. Zo zet zij zich in voor de bereikbaarheid van de dorpen met openbaar vervoer en probeert ze op de spoorlijn Meppel - Groningen onbewaakte spoorwegovergangen open te houden. Wandelaars weten dat zij niet voor de aanrijdingen verantwoordelijk zijn, toch worden hun doorgaande wandelroutes afgesloten en verliezen dorpen gemakkelijke fiets- en wandelverbindingen.

** Op 16 juni wordt na de jaarvergadering een deel van de knapzakroute Uffelte gelopen.*

Op 17 juni organiseert regio Noord een wandeling over de knapzakroute Nieuw-Roden (beide onder voorbehoud ivm MKZ).

De vereniging werd in 1975 opgericht omdat het provinciebestuur in zijn toekomstvisie, naar de mening van een aantal kleine dorpen, te weinig rekening hield met het platteland. Langzamerhand nam de leefbaarheid in de kleine dorpen af. Het inwonertal stagneerde, jongeren trokken weg, scholen liepen gevaar te worden gesloten, winkels verdwenen. De leefbaarheid stond erop het spel. Provincie en grote kernen vergaten in hun visie de ontwikkeling van het platteland met de kleine dorpen.

Dankzij een bundeling in de BOKD kunnen de aangesloten dorpen gebruik maken van ondersteuning en advisering door een professionele werk-organisatie die aan de vereniging is verbonden. Alleen dorpen met minder dan 3000 inwoners kunnen lid zijn. Op dit moment zijn 124 Drentse dorpen aangesloten.

Knapzakroutes

Voor buitenstaanders is de vereniging vooral zichtbaar in de uitgebrachte 'knapzakroutes'. Met deze rondwandelingen die bij de dorpscafés beginnen, proberen de ledendorpen te profiteren van het plattelandstoerisme. De vereniging is er in geslaagd de wandelingen uit te brengen in eenvoudige, makkelijk hanteerbare boekjes met veel informatie over de geschiedenis van het landschap en de cultuur en een duidelijke routebeschrijving. Op de uitklapbare achterflap staat de route ingetekend op de topografische kaart 1 : 25000 die ook de mogelijke verkortingen laat zien. Zo ontstaan routes van zeven tot twintig kilometer, waardoor de wandelaar makkelijk kan kiezen uit het lopen van een kort of lang stuk. Inmiddels zijn er naast de dagwandelingen van 14 tot 20 km ook enkele meerdaagse wandelingen ontstaan. Deze langere routes zijn een combinatie van meerdere dagtochten waarbij een overnachting veelal mogelijk is bij particulieren.

Zestig routes* laten je nu alle kanten van Drenthe zien: de esdorpen op de hoge zandgronden, ingeklemd tussen smalle beekdalen, de eeuwenoude wegdorpen, heideontginningen en

het veenkoloniale landschap. De wandelaar loopt over oude boerenpaden, door bossen, over schouwpaden van beken en eeuwenoude kerkenpaden. Niet altijd, maar wel vaak onverhard. Op deze manier worden vele onverharde paden die deel uitmaken van het oude cultuurlandschap functioneel gebruikt. Hier ligt de verbinding met *Te Voet* die zich inzet voor het behoud en de uitbreiding van deze wandelmogelijkheden en dat heeft alleen maar zin als er gebruik van wordt gemaakt.

Het aantal routes en het gebruik door veel wandelaars, zowel uit de eigen omgeving als uit de andere provincies, is een bewijs van het succes van deze vorm van presentatie van de ei-

gen cultuur en het landschap. We mogen dan ook gerust stellen dat de Brede Overleggroep Kleine Dorpen in Drenthe daarmee een voorbeeld is geworden voor vele andere provincies die dat voorbeeld dan ook snel aan het volgen zijn.

We hopen dat de toekenning van de Gouden Wandelschoen door de wandelbelangenvereniging *Te Voet* voor de Brede Overleggroep Kleine Dorpen in Drenthe een uitdaging mag zijn om het werk voort te zetten met nog meer plezier door de erkentelijkheid uit de groep van wandelaars.

Eduard Korpel
Jan Frederik Lubbers

Actievoeren heeft succes

Fietsplan werkt als katalysator

De statenfractie Partij van de Arbeid Zuid-Holland komt met een initiatiefvoorstel m.b.t de ontwikkeling van een wandelpadennetwerk.

Meer wandelvoorzieningen, betere aansluitingen, beschermde paden en een beter beheer en onderhoud van voetpaden. Dat is de kern van een voorstel van de PvdA-fractie in de Provinciale Staten van Zuid-Holland. De fractie biedt dit voorstel als initiatiefvoorstel aan de staten aan. Naast het verbeteren van voorzieningen is het voorstel een inventarisatie te maken van (onverharde) voetpaden in Zuid-Holland, die deel uit kunnen

maken van een wandelpadennetwerk. Een tweede stap is het maken van een plan van toe te voegen nieuwe voetpaden aan het bestaande wandelpadennetwerk. Daarbij is een instrumentarium nodig om de openbare toegankelijkheid te realiseren en te behouden. Een toets op de kwaliteit van het te ontwikkelen plan is het realiseren van een 'rondje Zuid-Holland', waarbij je over een aaneengesloten wandelroute in een aantal dagen alle moois van Zuid-Holland tegenkomt. Zoals de duinen, het strand, het veenweidegebied, steden, dorpen, rivieren, natuur, cultuur.

De indieners zijn Arie de Jong en Hilde Noordt zij. Zij vinden dat de provincie Zuid-Holland een slag moet slaan om bestaande voetpaden beter te beschermen en om ontbrekende

schakels aan te vullen. Zij willen daarom de opdracht geven aan Gedeputeerde Staten om een meerjarig plan te maken voor het ontwikkelen van een volwaardig wandelpadennetwerk. Daarbij hoort het vaststellen van juridische en financiële instrumenten, die nodig zijn om het wandelpadennetwerk te realiseren en een behoorlijke status te geven.

Daarnaast vinden zij dat er extra aandacht nodig is voor het ontwikkelen van wandelpaden in steden, zodat de Zuidhollandse steden bewandelbaar worden.

Hieronder volgt de volledig tekst van het voorstel. Andere provincies kunnen hier hun voordeel mee doen.

Ontwerpbesluit

Provinciale Staten van Zuid-Holland,
Gelezen de voordracht van de leden
De Jong en Noordt zij van april 2001

BESLUITEN

I Gedeputeerde Staten opdracht te verlenen tot het opstellen van een wandelpadennetwerk in Zuid-Holland, inhoudende een inventarisatie van (onverharde) voetpaden in Zuid-Holland die onderdeel uit (kunnen) maken van een netwerk dat bedoeld is om er lange afstandswandelingen, kleinere of grotere 'ommetjes' of *Te Voet* dagtochten op te ondernemen, alsmede een plan tot het behouden en ontwikkelen van (onverharde) voetpaden die onderdeel uit gaan maken van dit wandelpadennetwerk. Daarbij is het wenselijk om het instrumentarium te

schetsen en voorstellen te doen tot verbetering waar het gaat om het ontwikkelen van gewenste schakels.

II Gedeputeerde Staten opdracht te verlenen tot het ontwikkelen van een daarmee samenhangend instrumentarium om bestaande en te ontwikkelen voetpaden een beschermde status te verlenen, opdat openbare toegankelijkheid en de feitelijke toestand van deze voetpaden zo goed mogelijk zijn gewaarborgd.

III Gedeputeerde Staten opdracht te verlenen een Meerjarig Plan op te stellen, waarin het wandelpadennetwerk is opgenomen, alsmede een plan tot het ontwikkelen van gewenste schakels en het verbeteren van bestaande schakels in dat netwerk, waarbij bij uitstek aandacht wordt besteed aan de veiligheid en het welbevinden van de wandelaar, met name in situaties waarbij onvermijdelijk sprake is van medegebruik van infrastructuur bestemd voor andere vormen van vervoer; tevens dient in dit Plan aandacht besteed te worden aan de bereikbaarheid van (knooppunten uit) het wandelpadennetwerk met het openbaar vervoer; behalve extra aandacht voor de routes die fungeren in het LAW-netwerk is het wenselijk dat een route wordt ontwikkeld waarmee men aaneengesloten de landschappelijke verscheidenheid van Zuid-Holland kan beleven ('rondje Zuid-Holland')

IV Gedeputeerde Staten te verzoeken, zo lang het Meerjarig Plan en een daarmee verbonden instru-

mentarium nog in ontwikkeling zijn, te bevorderen dat bekende schakels in het (onverharde) wandelpaden-netwerk zo goed mogelijk worden gehandhaafd als voetpad

Den Haag 2001

Het Fietsplan en verder

Zoals uit het bovenstaande blijkt heeft het Voorontwerp Fietsplan van de Provincie Zuid-Holland als katalysator gewerkt voor het wandelen. Maar het Fietsplan is er nog steeds. Naar aanleiding van dit Fietsplan dat voorziet in 400 km nieuw fietspad voor de komende 15 jaar, hebben we gesprekken gevoerd met politieke partijen. Het Fietsplan komt nl. waarschijnlijk eind april in de Statenvergadering. In die gesprekken hebben we duidelijk gemaakt dat het Fietsplan op geen enkele manier rekening houdt met het deelbelang wandelen en dat het ontbreken van een Wandelplan een groot gemis is. Zolang er immers geen wandelplan is, zullen er geen afwegingen worden gemaakt. Bij de PvdA viel ons pleidooi duidelijk in vruchtbare aarde. Ook andere partijen stonden open voor de negatieve gevolgen van het Fietsplan voor het wandelen. Om onze bezwaren formeel duidelijk te maken hebben Jan Rijnsburger, Tom Eisenburger, Herman Amptmeijer en Eeffien Huizing ingesproken in resp. de commissies Rijnmond, Oost, West en Zuid. Na een grondige analyse van het Fietsplan hadden we 6 pagina's met commentaar. Dit commentaar hadden we als bijlage bij onze inspraaktekst gevoegd. We hebben bij dit alles

steeds binnen het Wandelplatform-Zuid-Holland geopereerd, waarin *Te Voet* een duidelijke voorttrekkersrol vervuld.

Voorbeelden van wandelroutes die gevaar lopen:

- Paadje langs de Zweth. Al geel-rood-geel gemarkeerde Groen-Blauwe Slinger wandelroute van de Provincie en onderdeel van het toekomstig streekpad Groene Hart van het NIVON.
- Delen van de Diederikse Zeedijk
- Molenviergangroute bij Aarlander-veen; tevens onderdeel Pelgrimspad
- Kruiskade: deel van de Zaanse Rietveldroute (geel-rood-geel gemarkeerde prov. Route) 50 meter verderop ligt Spookverlaat, waar gefietst kan worden.
- Nieuwe Wetering-Leimuiden langs Ringvaart te Alkemade
- De Vossendijk: deel van Groene Rivier-variant van het Oeverloperpad.
- Poldervaart: goed voorbeeld van Stad en Land verbonden. Fietsers hebben alternatief via Kandelaarweg
- Mandjeskade: reeds geschrapt in het reconstructieplan Midden-Delfland/Deelplan Abtswoude ten gunste van onverhard voetpad.
- Beijersche Wegje: onmisbare onverharde schakel in het wandelpadennetwerk voor de Krimpenerwaard
- Onverharde deel Ringdijk tot aan het gemaal bij Moordrecht: onderdeel Oeverloperpad
- Winterdijk bij Gouda: In Landinrichting Boskoop nog kort geleden status als smal voetpaadje; behouden na inspraak van ons!!

Voorbeelden van hoe een toekomstige wandelstructuur verhinderd wordt

- Steilrand bij Zoetermeer: Al jaren grote wandelaarswens. Essentiële verbinding vanuit de stadsrand naar routes rond Zoeterwoude. De provinciale Venenroute zou hierdoor veel aantrekkelijker worden
- Zuid-Buitenpolderse Kade: Goede mogelijkheid om op het Eiland van Dordt een onverharde wandelstructuur tot stand te brengen.

- Westveensche Kade: Prachtige verlenging Grechtroute
- Onverharde Landscheiding Giesenburg-Schelluinen

Het is duidelijk dat er nog werk aan de winkel is.

Het initiatiefvoorstel van Arie de Jong en Hilde Noordt zij kan een goede steun in onze rug zijn. Wij zijn dan ook heel ingenomen met dit voorstel.

Eeffien Huizing

Vervolg

Mountainbikers rijden hazelwormen tot moes

De hartekreet van Netty Weijnenberg (*Te Voet* regio Noord) gepubliceerd in het vorig Lopend Vuur over hazelwormen op het voormalig stukje spoor tussen Assen en Rolde is aan de orde geweest in Het Meldpunt. Natuurmonumenten is vervolgens nogmaals benaderd.

Zij gaan er serieus mee aan de slag. Het fenomeen zonnende hazelwormen die last hebben van fietsers blijkt namelijk geen unieke Drentse zaak te zijn. Binnen overleggen in Drenthe waar Natuurmonumenten aan deel neemt, zullen zij het aankaarten. Regio Noord zal nu de Drentse Rijwielvierdaagse er weer aan komt en Het Kamrad zich zeker ook niet onbetuigd zal laten op voorhand een brief naar de organisatie van de Drentse Rijwielvierdaagse, Het Kamrad, de gemeente Aa en Hunze (af-

gifte vergunning) en de Provincie sturen.

Mountainbikers - 2

Met verbazing lezen we de uitspraken van Jan Kuiper van Staatsbosbeheer in het artikel 'Mountainbikers niet overall stoorzenders' door Michiel Slütter in de Volkskrant van 24 maart.

Volgens Kuiper zijn de ervaringen met mountainbikers goed.

Hij gelooft niet dat profielbanden van de mountainbike de bodem kapotmaken. Op de Utrechtse Heuvelrug volgt hij zelf wel eens een terreinfietsroute *Te Voet* en hij kan dan nauwelijks een afdruk van een band vinden. Bovendien groeien brede paden toch wel weer dicht.

Mountainbikers zijn ook niet verstorend voor het wild. Wandelaars daarentegen wel, want die worden door het wild voor jagers aangezien ('...een konijn ziet moeilijk het verschil tussen een wandelaar en een jager').

Wij begrijpen dit niet. Op welke feiten zijn deze uitspraken gebaseerd? Wie

is meneer Jan Kuiper? Heeft hij nog nooit kapot gereden paden gezien? Is hij nog nooit van een pad weggeschreeuwd door een groep fietsers? Heeft hij nog nooit van zonnende hazelwormen gehoord? Zijn bovenge-

noemde uitspraken privé-meningen of is dit werkelijk de mening van Staatsbosbeheer?

Te Voet gaat opheldering vragen bij Staatsbosbeheer.

Teken voor de Groene Grens!

Milieudefensie is een handtekeningenactie gestart voor de Groene Grens: voor behoud van de open ruimte in Nederland. *Te Voet* ondersteunt deze actie. De voortwoekerende bebouwing van de open ruimte is immers ook een ernstige bedreiging voor de wandelaar. Met dit blad is een handtekeningenkaart meegestuurd, zodat u (desgewenst) gelijk uw handtekening kunt zetten. Inmiddels (half april) zijn al 23.000 mensen u voorgegaan. De actie duurt tot half juni, daarna worden de handtekeningen aangeboden aan regering en parlement.

Natuur en landschap wordt steeds schaarser in Nederland. De open ruimte in ons land slijt in hoog tempo dicht met wegen, woonwijken en bedrijventerreinen. Als we zo doorgaan, dan houden we een land over waar niemand meer wil wonen. We staan nú voor de keuze: gaan we door met volbouwen, of gooien we het roer om?

De regering heeft die keuze al gemaakt: met haar nieuwste plan voor de inrichting van Nederland, de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening, zet zij de deur wijd open voor nóg meer bebouwing in de open ruimte. In bijna elke gemeente, groot of klein, komen nieuwe woonwijken en bedrijventer-

reinen. Langs snelwegen rukt de lelijke lintbebouwing op. Landelijke gebieden tussen Assen en Groningen, rond Arnhem en Nijmegen, in Twente, Brabant en Zuid Limburg vallen ten prooi aan verstedelijking. Het westen van het land is door de regering gebombardeerd tot één grote 'Deltametropool'. Daar gaat flink gebouwd worden, zelfs in nationale landschappen als het Groene Hart en de Hoeksche Waard. In het hele land komen er tal van nieuwe wegen bij.

Roer omgooien

We kunnen echter ook een andere keuze maken en het roer omgooien. Als we de rust en de open ruimte in ons land effectief willen beschermen, zullen we een grens moeten trekken rondom het nu bebouwde gebied. De Groene Grens, waar nog slechts bij hoge uitzondering buiten gebouwd kan worden. Natuurlijk, Nederland is dichtbevolkt, en we moeten in dit kleine land allemaal wonen, werken en ons kunnen verplaatsen. Maar we hebben ook behoefte aan ruimte en stilte. We willen naar buiten kunnen, de natuur in; een frisse neus kunnen halen en 's nachts de sterrenhemel kunnen zien. Ook dat zijn primaire levensbehoeften en die staan nu op het spel. Daarom moeten we keuzes maken, moeilijke keuzes soms. Niet telkens het dichtstbijzijnde weiland

volbouwen omdat dit nu eenmaal goedkoper is. Niet allemaal buiten in het groen gaan wonen, of aan de andere kant van het land gaan werken, hoe begrijpelijk die wensen ook zijn. Kortom, heel Nederland zal creatiever moeten gaan nadenken hoe het anders kan.

Want het kán anders. Door efficiënter gebruik van de ruimte die al bebouwd is, kunnen we de open groene ruimte behouden. Daarnaast moeten we zorgen voor aantrekkelijke groene ruimte rond steden en dorpen, met versterking van aanwezige natuur en landschap, met goede fiets- en wandelmogelijkheden. En er is een openruimteheffing nodig: als bij uitzondering bouwen in de open ruimte onvermijdelijk is, moet dit minstens zo duur worden als in de bestaande bebouwing. Het geld kan worden be-

steed aan versterking van natuur en landschap en aan ruimtebesparende oplossingen. Op deze manier kunnen we de open ruimte beschermen.

De regering heeft in januari met de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening de maatschappelijke discussie geopend. Gelukkig zijn veel Nederlanders en ook politieke partijen bezorgd over de toekomst van onze open ruimte. De tweede kamer was onlangs in een debat uiterst kritisch over de Nota: hij is te vaag en beschermd de open ruimte te weinig. Pas in het najaar, of volgend voorjaar wordt de nota definitief vastgesteld. Nú uw stem laten horen heeft dus nog erg veel zin! Meer informatie? Bel 020 6262 620 of kijk op www.milieudefensie.nl

Berrie Jurg

Vereniging Milieudefensie

Euro-Rando 2001

Om duidelijk te maken dat wandelen ook op de Europese politieke agenda moet komen, worden er dit jaar vanuit alle hoeken van Europa estafette wandelingen georganiseerd. De Europese politiek moet doordrongen worden van het belang van voetpaden en van het belang van een toegankelijk platteland. Al deze wandelingen, meestal via bekende Europese Lange-Afstand Wandelpaden, komen het laatste weekeinde van september samen in Straatsburg.

Ondanks dat de Engelsen hun estafette-wandelingen in eigen land vanwege de MKZ hebben moeten afzeggen, zullen zij toch op 18 juni het stokje in Europoort aan Nederland overdragen.

Nederland wandelt vervolgens via Bergen op Zoom naar België. Op 30 juni komt de estafette heel even bij Maastricht weer in Nederland. Op deze dag zal er door de (Belgische) Grote Routepaden een Euro-Rando dag worden gehouden in de buurt van de grens bij Maastricht.

Meer en gedetailleerde informatie is te vinden op de website van de Europese koepelorganisatie The European Ramblers Association: www.era-ewv-ferp.org

Zie ook het kaartje op de volgende pagina.

Noord

In de regio gaat het uitstekend met veel zaken. Voor de medewerkers eigenlijk niet zo goed want het geeft veel meer werk zodat er van wandelen niet veel meer komt.

Een oud knelpunt b.v. dat in mei 2000 onttrokken werd aan de openbaarheid MET de afspraak dat het een wandelpad blijft, zou afgesloten zijn. Met 2 medewerkers moesten we dit op korte termijn wel bekijken want de

actualiteit is belangrijk. Dus togen wij eind maart naar Nijensleek om daar langs een wit/rood lint een korte maar mooie wandeling te maken over het Schoolpad. Onderweg merkte een van mijn medewandelaars op dat het lint wel eens iets met MKZ te maken kon hebben. Zelf meende ik dat dat wel mee zou vallen in Drenthe is geen MKZ. Nee volgens mij was het wel een stuntje van de beheerder. Bij het knelpunt aangekomen bleek het laatste deel van het pad plotseling over 300 m beplant met bomen en afgesloten met een zandbult. Tot stomme verbazing was er ook nog een bord neer gezet met de tekst: 'Tijdelijke afsluiting voor reeën rustgebied'

Na wat foto's gemaakt te hebben zijn we weer terug gelopen. Bij het wit/rode lint aan het begin van het zandpad vond de andere medewandelaar in het weiland een wit vel papier. Het zal wel te raden zijn wat er op stond. Het was in ieder geval van het paaltje gescheurd waar het lint aan vast zat.

Maar goed enige risico's moeten we maar nemen voor de goede zaak.

Overigens is er nog een knelpunt opgegeven door een TeVoet-lid in onze regio. We zijn dan ook met 2 medewerkers en dhr. Smidt van de gemeente Aa en Hunze naar Schipborg geweest. Daar troffen we inderdaad een hek over een oud wandelpad. De dhr. Smidt neemt het probleem mee en gaat kijken wat de mogelijkheden zijn.

Uiteraard werken we ook nog verder

aan ons onverharde lange afstands pad waarvoor we in april een dag gaan wandelen rond Stadskanaal. Ook zijn hiervoor enige contacten gelegd met het Waterschap Hunze en Aa, SBB en natuurlijk de gemeente Stadskanaal. Gelukkig kunnen we ook nog met de regio Noord gewoon wandelen. Daarvoor melden zich ook steeds meer mensen aan en er zijn weer goede routemakers gevonden.

Er staat o.a. voor het najaar een avondwandeling op het programma. De maker daarvan gaat met ons bij volle maan de natuur in om te ervaren hoe het is te wandelen vanaf ondergaande zon via schemer naar donker. Wat kun je nog zien bij volle maan? Na die tocht zullen we het wel weten. Dan lopen we 12 Mei op het eiland Texel onze 2e tocht. 231/m 26 Mei loop ik met liefhebbers in het Amsterdamse veld en het Schoonebeekerveld. 17 Juni tenslotte wandelen we een knapzakroute vanuit Nieuw Roden. Aanmelden Eduard Korpel, 050-571 2126

Gelderland Wandelcafe

Sinds wandelcafe Arnhem op 6 april 1997 voor het eerst zijn deuren open, zijn er al weer vier jaar verstreken, en de belangstelling is nog even groot als in het begin.

Wel een bewijs voor het succes van de formule: eerst een inleiding over een wandelonderwerp en daarna een (flinke) wandeling. De onderwerpen zijn interessant: dit jaar hadden we bijvoorbeeld eerder een wandeling door

het demonstratiebos in Schaarsbergen en een presentatie over rugzakken door Spac-Sport uit Nijmegen.

Programma 2001

10 juni

Wandeling door parken en landgoederen (start 11.00 uur) naar Oosterbeek, waar we in het Zweyersdal een rondleiding krijgen door de heemtuin en daarna verder via het kerkepad naar de Westerbouwing en per bus terug naar Arnhem.

19 augustus

Beelden rondom Sonsbeek

7 oktober

Hessenwegen

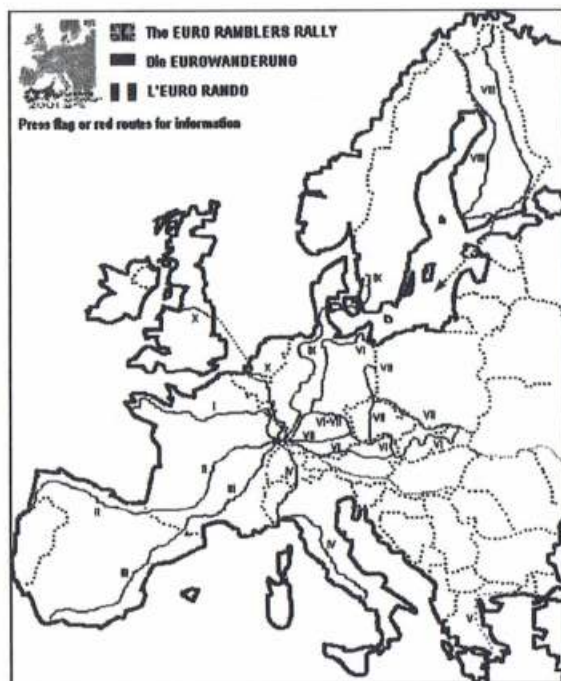
9 december

Thema nog niet bekend

Het wandelcafe wordt gehouden in Bezoekerscentrum 'De Watermolen' Zijpendaalseweg 24a te Arnhem, dat is in het park Sonsbeek op minder dan 10 minuten lopen vanaf Arnhem NS (uitgang Sonsbeekzijde). Aanvang 11.00 uur, cafe is open om 10.30 uur.

Voor informatie (o.a. over doorgang van de activiteiten) kunt u terecht bij: J. Altena, 026-4450028.

Het kaartje (bijgewerkt tot 10.03.2001) op de website van The European Ramblers Association

Zie voor telefoonnummers het einde van deze rubriek

Kijk op de website van Te Voet voor actuele informatie over de wandelingen (wijzigingen, aanvullingen, in verband met MKZ) : www.tevoet.nl

Zaterdag 12 mei

Noord

Wandeling op Texel

Informatie/aanmelden: Eduard Korpel

Zondag 13 mei 2001

Zuid-Holland
Rondwandeling omgeving Zoetermeer (Westerpark, Buytenweghpark, Stompwijk, Zoeterwoude-Zuidbuurt, Weipoort, A-Plas). Lengte: 18 km. Start: verzamelen NS Zoetermeer, bij de loketten (hoofdstation aan lijn Den Haag-Utrecht), vertrek 10.40 uur.

Informatie/aanmelden: Pon Ruiter.

Zondag 10 juni 2001

Zuid-Holland
Wandeling Den Hoorn bij Delft naar Zoetermeer over het nieuwe LAW-Nivon streekpad door het Groene Hart.

Lengte: 16 km. Start: NS-station Delft Centrum, met de bus naar Den Hoorn. Bij eindpunt met de trein

naar o.a. Den Haag CS, Gouda-Utrecht
Informatie/aanmelden: Eef Boeve

Zondag 17 juni

Noord

Knapzakroute vanuit Nieuw Roden
Informatie/aanmelden: Eduard Korpel

Zondag 26 augustus

Overijssel

Rondwandeling vanaf Schokkerhaven aan het Ketelmeer over het voormalige eiland Schokland in de Noordoostpolder. Er wordt een pauze ingelast om het museum Schokland te bezoeken. Lengte ca. 16 km. Gezamenlijk vertrek om 11.00 uur vanaf restaurant Schokkerhaven ten zuiden van nagele. Horeca onderweg bij Museum Schokland.

Schokkerhaven is niet met openbaar vervoer bereikbaar. Met eigen vervoer volgt u vanaf de rotonde bij Nagele richting Schokkerhaven.

Informatie/aanmelden: Jan Frederik Lubbers

Zaterdag 8 september 2001

Zuid-Holland

Rondwandeling eiland Tiengemeten (onder voorbehoud ivm. MKZ-maatregelen). Lengte: 10-15 km. Start: verzamelen bij café/veerdienst Nieuwendijk 1, Zuid-Beijerland; afvaart pont 11 uur. Lidmaatschap Natuurmonumenten meenemen.

Informatie/aanmelden: Jan Rijnsburger

Wandelen met Eef Boeve

3-daagse wandeltrektocht in West-Brabant

Van Schijf naar Hilvarenbeek over het Grenslandpad.

Overnachten in pension Leijten te Galder en in de jeugdherberg 'Het Putven' te Chaam.

Op basis van volledige verzorging
Afstanden per dag: ± 22 km.

Kosten: f 172,50 p.p. (incl. f 12,50 bustaxi)

Aantal personen: 12
Datum: vrijdag 14 t/m zondag 16 september a.s.

Aanmelden (schriftelijk) t/m 30 juni 2001 bij Eef Boeve
Van der Lelystraat 153
2614 EC Delft

Adressen

Jan Rijnsburger	010-2489174
Pon Ruiter	079-343 40 32
Eef Boeve	015-2126833
Eduard Korpel	050-571 2126
Jan Frederik Lubbers	0527-697706

Wandelgidsen

Wandelgidsen van het Koninklijk Aardrijkskundig Genootschap (KNAG)

In de voetsporen van Jacob van Lennep

Historisch-geografische wandeling in het Gooi

In 1840 publiceerde Jacob van Lennep (1802-1868) zijn historische roman 'Ferdinand Huyck'. De roman speelt rond 1700. Van Lennep liet zijn held rondwelen in een land dat er anders uitzag dan in zijn eigen tijd. Het landschap van Van Lennep kennen we goed door de Topographische en Militaire Kaart, waarvan de productie in 1840 in volle gang was.

Nadien zijn de ontwikkelingen nog veel sneller gegaan. Op veel plaatsen kost het moeite om het landschap van Van Lennep terug te vinden. Op andere plaatsen is veel minder veranderd, en kunnen we ons zelfs in het landschap van Ferdinand Huyck wanen. Het boekje start met een uitgebreide beschrijving over het Gooise landschap en een inleiding in de roman van Van Lennep. Vervolgens wordt bij verschillende excursiepunten beschreven hoe Jacob van Lennep en de romanfiguur Ferdinand Huyck het landschap gezien moeten hebben. De historische kaart uit 1855 maakt de vergelijking compleet.

Deze route loopt over een lengte van

15 kilometer van NS-station Hilversum Noord naar NS-station Baarn. De route is in te korten tot 8 of 11 kilometer en kan ook van Baarn naar Hilversum worden gelopen.

De gids omvat 32 pagina's, waaronder een historische en een recente topografische kaart (schaal 1:25.000) en veel illustraties. Daarnaast bevat de gids een losse routebeschrijving.

Bestelinformatie

Prijs : f 19,50

Bestelcode: Q/GR1/W

Bestelwijze: uitsluitend te bestellen door het betreffende bedrag over te maken op Postbankrekening 13315 t.n.v. KNAG te Utrecht, onder vermelding van de bestelcode, het gewenste aantal exemplaren en uw volledige adres. (Bovenstaande info is ook te vinden op www.knag.nl).

Waterliniepad

Op 26 april is dit pad geopend door staatssecretaris Faber. Het pad verbindt de verschillende forten die in het gebied van de Nieuwe Hollandse Waterlinie liggen (Muiden-Gorinchem).

Het is een pad waar nog flink aan gewerkt moet worden voordat het een echt wandelpad genoemd mag worden. Positief is echter dat bij elk traject staat aangegeven hoe groot het percentage verhard en hoe groot het percentage onverhard is. Je weet dus van tevoren wat je verwachten kunt. De gids is voorzien van 4 losse kaarten op de schaal van 1: 30.000.

Daarnaast bevat de gids zelf uitgebreide achtergrondinformatie en een zeer duidelijke routebeschrijving. Dat is ook nodig omdat de route niet gemarkeerd is. De komende jaren zal geprobeerd worden door het WP-LAW om het pad kwalitatief te verbeteren door openstelling te verkrijgen van meer fortenterreinen en grasdijken. Ook recreatief medegebruik van boeren zal bij kunnen dragen aan die verbetering. Het Waterliniepad (ISBN 90-75437-28-5) is gemaakt in opdracht van De

Stichting Wandel- en Fietsforten. Bureau Lopende Zaken heeft samen met uitgeverij Open kaart de gids geschreven en geproduceerd.

Voor f 24,95- is de gids rechtstreeks te bestellen bij Open Kaart. (tel. 070-3684289 of www.openkaart.nl.) Of vraag bij de boekhandel.

REGIO-COÖRDINATOREN

GRONINGEN, FRIESLAND EN DRENTE

Eduard Korpel,
A.Toriedreef 31
7944 KJ Meppel
(053-225 13 04)

OVERIJSEL

Gé Westgeest
Ganzenmarkt 22
7631 EH Ootmarsum
(0541-29 33 50)

GELDERLAND

Ton Schipper
Kleine Kampen 116
3911 PM Rhenen
(0317-61 76 44)

UTRECHT

Ineke Thierauf
Vlasstraat 14
3572 TT Utrecht
(030-2730658)

NOORD-HOLLAND

Fred Triep
Zonhovenstraat 29
1066 MA Amsterdam
(020-615 55 02)

ZUID-HOLLAND

Vacature
Waarnemend coördinator
Jan Rijnsburger
Voorstraat 36
3135 HX Vlaardingen
(010-2489174)

ZEELAND

Pieter Porrey
Nieuwe Haven 19-21
4131 JX Middelburg
(0118-64 09 42)

NOORD-BRABANT

Harry Benschop
Narcissenveld 5
4613 DD Bergen op Zoom
(0164-25 75 06)

LIMBURG

Remi Melman
Kakebergweg 8
6191 AZ Beek
(046-437 67 82)

LEDENADMINISTRATIE TE VOET

B. Pasternakerf 325
3315 BW Dordrecht

"Ik teken voor
de Groene Grens.

Porter U toch ook?"

Rust en ruimte,
daar moeten we zuinig op zijn!
www.milieudefensie.nl, of bel 020 6262 620

Natuurlijk kan het anders!

Veel te makkelijk gaan in Nederland natuur en landschap verloren door de bouw van nieuwe woonwijken, bedrijventerreinen en wegen.

Daarom pleit Milieudefensie: **voor** de Groene Grens, een duidelijke grens aan bebouwing van steden en dorpen.

voor efficiënter gebruik van de ruimte die al bebouwd is. Daarmee kunnen we de open groene ruimte behouden.

voor aantrekkelijke groene ruimte rond steden en dorpen, met versterking van aanwezige natuur en landschap, met goede fiets- en wandelmogelijkheden.

voor een open-ruimteheffing. Als bij uitzondering bouwen in de open ruimte onvermijdelijk is, moet dit minstens zo duur worden als in de bestaande bebouwing. Het geld kan worden besteed aan versterking van natuur en landschap en aan ruimtebesparende oplossingen.

www.milieudefensie.nl
Postbus 19199, 1000 GD Amsterdam

Campagne Trek de Groene Grens

Deze handtekeningen-actie is onderdeel van de campagne Trek de Groene Grens die Milieudefensie samen met vele plaatselijke organisaties voert.

*Giften:
Postbank 102000,
Milieudefensie,
Amsterdam o.v.v.
"Groene Grens".*

Alvast hartelijk dank!

*milieudefensie
TREK DE GROENE GRENS*

Regering en parlement:

Trek nu de Groene Grens!

Open ruimte wordt steeds schaarser in Nederland. Daarom moeten we er zuinig op zijn. Om natuur en landschap te behouden, moeten we nú een grens trekken: de Groene Grens. Daar stopt de bebouwing, zodat we rust en ruimte bewaren.

Ik teken voor de Groene Grens!

Handtekening: _____

M/V

Naam: _____

Adres: _____

Postcode en plaats: _____

Ja, ik wil anderen vragen ook te tekenen voor de Groene Grens. Stuur mij een handtekeningenlijst en informatie.

Of teken via internet: www.milieudefensie.nl

Postzegel graag, maar hoeft niet.

Aan:

**Regering en parlement
Via Milieudefensie
Antwoordnummer 8391
1000 RA Amsterdam**

991